БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Булган аймгийн Хялганат тосгоны цэцэрлэгийн 2023 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: БУА-2024/144/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас:
www.audit.mn
Булган аймаг
2024 он

Булган аймаг дахь төрийн аудитын газрын дарга,
тэргүүлэх аудитор: Б.Эрдэнэ
Утас: 70342580 Цахим хаяг: erdeneb@audit.gov.mn
Аудитын менежер: Ж.Энхцоодол
Утас: 70342716 Цахим хаяг: enkhtsoodolj@audit.gov.mn
Бэйкер Тилли Далайван Аудит ХХК-ийн Орхон аймаг дахь салбарын захирал:Д.Мягмарсүрэн
Утас: 99030170 Цахим хаяг: dalaivan.orkhon@gmail.com
Бэйкер Тилли Далайван Аудит ХХК-ийн Орхон аймаг дахь салбарын Аудитор: Б.Пүрэвсүрэн
Утас: 99921600 Цахим хаяг: dalaivan.orkhon@gmail.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

БУЛГАН АЙМГИЙН
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

Анхдагчдын өргөн чөлөө 1-120,
Жаргалант баг, Булган сум, Булган аймаг, 63082
Утас/Факс:7034-2580
E-mail:bulgan@audit.gov.mn

2024.02.23 № 164

танай________ны №________т

ХАНГАЛ СУМЫН ХЯЛГАНАТ ТОСГОНЫ ЦЭЦЭРЛЭГИЙН ЭРХЛЭГЧ Д.АМГАЛАН ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Хангал сумын Хялганат тосгоны цэцэрлэгийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Хангал сумын Хялганат тосгоны цэцэрлэгийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Тайлант онд Төрийн албан хаагчдын цалин хөлс нэмэгдсэн ба улсын төсвөөс 689,395.8 мянган төгрөгийн санхүүжилт, орон нутгийн төсвөөс 90,011.6 мянган төгрөгийн нийт 788,407.4 мянган төгрөгийн санхүүжилт авсан нь өмнөх онтой харьцуулахад 215,858.8 төгрөгөөр буюу 37.7-аар өссөн байна.

Аудитын гол асуудал

Боловсролын байгууллага гүйцэтгэлд суурилсан төсвөөр санхүүжүүлэх болсноор сургуулийн өмнөх боловсрол олгох хөтөлбөрөөс хэрэгжүүлэх арга хэмжээ 7 болж зардлын зүйл анги багасаж, ихэнх зардал бараа үйлчилгээний бусад зардлаас зарцуулах болсон байна.

Байгууллагын 2023 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд зургаан зорилтын хүрээнд гучин дөрвөн арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, батлуулсан бөгөөд

006020377

гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг 90.4 хувийн биелэлтэйгээр дүгнэгдсэн байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ.

Тайлант онд элэгдлээрээ өртгөө бүрэн нөхсөн үлдэх өртөггүй хөрөнгүүдийг дахин үнэлсэн байна. Машин тоног төхөөрөмжийн дансны 3-н нэр төрлийн 8 ширхэг хөрөнгийг дахин үнэлэхэд 3,324.9 мянган төгрөг, тавилга эд хогшилийн дансны 10-н нэр төрлийн 109 ширхэг хөрөнгийг үнэлэхэд 5,275.6 мянган төгрөг, Бусад үндсэн хөрөнгийн дансны 8-н нэр төрлийн 8-н ширхэг хөрөнгийг үнэлэхэд 8,836.6 мянган төгрөгөөр тус тус үнэлж данс бүртгэлд тусгасан байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Б.ЭРДЭНЭ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**80,730,430.81**	**209,005,212.69**
31	**МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ**	30,708,791.81	155,106,218.69
312	**Банканд байгаа бэлэн мөнгө**	30,708,791.81	155,106,218.69
3121	**Төгрөг**	30,708,791.81	155,106,218.69
31211	Төрийн сангийн харилцах	30,708,791.81	155,106,218.69
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	50,021,639.00	53,898,994.00
354	**Хангамжийн материал**	50,021,639.00	53,898,994.00
35410	Бичиг хэргийн материал	2,372,043.00	2,085,773.00
35420	Аж ахуйн материал	27,694,325.00	32,287,325.00
35460	Хүнсний материал	3,719,165.00	4,305,490.00
35470	Бусад хангамжийн материал	15,836,106.00	15,220,406.00
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**379,229,366.39**	**371,575,992.87**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	379,229,366.39	371,575,992.87
392	**Биет хөрөнгө**	362,344,366.39	354,859,742.87
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	375,026,085.85	375,026,085.85
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(61,836,132.32)	(69,513,090.92)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	67,310,992.00	67,554,346.20
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(41,903,674.07)	(43,724,149.13)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	35,617,796.00	37,047,382.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(14,144,339.69)	(13,263,527.85)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	14,148,531.34	12,584,483.15
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(11,874,892.72)	(10,851,786.43)
393	**Биет бус хөрөнгө**	16,885,000.00	16,716,250.00
39301	Программ хангамж	1,350,000.00	1,350,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(675,000.00)	(843,750.00)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	16,210,000.00	16,210,000.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**459,959,797.20**	**580,581,205.56**
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**459,959,797.20**	**580,581,205.56**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	459,959,797.20	580,581,205.56
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	317,794,490.00	317,794,490.00
51101	Өмч: - төрийн	317,794,490.00	317,794,490.00
512	**Хуримтлагдсан үр дүн**	(187,966,452.14)	(61,128,139.90)
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	(187,966,452.14)	(181,749,548.26)
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	120,621,408.36
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	330,131,759.34	323,914,855.46
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**459,959,797.20**	**580,581,205.56**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**574,871,460.00**	**817,411,176.73**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**2,322,860.00**	**29,003,754.89**

120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	2,322,860.00	29,003,754.89
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	-	8,836,655.69
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	-	8,836,655.69
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан үндсэн хөрөнгө	2,322,860.00	582,649.20
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан бараа материал		19,584,450.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**572,548,600.00**	**788,407,421.84**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	471,197,600.00	689,395,800.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	471,197,600.00	689,395,800.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	101,351,000.00	99,011,621.84
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	101,351,000.00	99,011,621.84
2	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**579,709,632.76**	**696,789,767.41**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**579,709,632.76**	**696,789,767.41**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	575,177,066.76	696,789,767.41
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	334,925,403.68	404,464,654.45
210101	Үндсэн цалин	267,186,559.68	315,175,811.62
210102	Нэмэгдэл	47,381,307.00	69,403,396.28
210104	Урамшуулал	20,357,537.00	19,885,446.55
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	42,608,738.51	52,641,568.67
210201	Тэтгэврийн даатгал	29,389,249.29	36,935,180.51
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,359,458.89	4,196,616.64
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,716,269.82	3,317,693.41
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	602,525.50	735,213.99
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	6,541,235.01	7,456,864.12
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	73,670,100.00	88,411,621.84
210301	Гэрэл, цахилгаан	4,125,235.19	8,733,384.19
210302	Түлш, халаалт	64,744,864.81	74,878,237.65
210303	Цэвэр, бохир ус	4,800,000.00	4,800,000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	1,702,475.00	1,481,550.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	1,702,475.00	1,481,550.00
2105	**Норматив зардал**	71,830,895.00	81,362,925.00
210502	Хоол, хүнс	71,830,895.00	81,362,925.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	1,000,000.00	11,000,000.00
210604	Урсгал засвар	1,000,000.00	11,000,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	700,000.00	1,120,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	700,000.00	1,120,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	48,739,454.57	56,307,447.45
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	10,270,842.00	22,073,720.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	5,429,158.00	17,161,050.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	33,039,454.57	17,072,677.45
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)**	**(4,838,172.76)**	**120,621,409.32**
225	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН**	-	0.96
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	-	0.96
4	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)**	-	(0.96)
5	**НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)**	**(4,838,172.76)**	**120,621,408.36**

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)**	**572,548,600.00**	**788,407,421.84**
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**572,548,600.00**	**788,407,421.84**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	471,197,600.00	689,395,800.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	471,197,600.00	689,395,800.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	101,351,000.00	99,011,621.84
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	101,351,000.00	99,011,621.84
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)**	**541,839,808.19**	**664,009,994.96**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**541,839,808.19**	**664,009,994.96**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**537,307,242.19**	**664,009,994.96**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	334,925,403.68	404,464,654.45
210101	Үндсэн цалин	267,186,559.68	315,175,811.62
210102	Нэмэгдэл	47,381,307.00	69,403,396.28
210104	Урамшуулал	20,357,537.00	19,885,446.55
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	42,608,738.51	52,641,568.67
210201	Тэтгэврийн даатгал	29,389,249.29	36,935,180.51
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,359,458.89	4,196,616.64
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,716,269.82	3,317,693.41
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	602,525.50	735,213.99
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	6,541,235.01	7,456,864.12
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	70,570,100.00	88,011,621.84
210301	Гэрэл, цахилгаан	4,125,235.19	8,733,384.19
210302	Түлш, халаалт	61,644,864.81	74,478,237.65
210303	Цэвэр, бохир ус	4,800,000.00	4,800,000.00
2105	**Норматив зардал**	69,368,100.00	81,949,250.00
210502	Хоол, хүнс	69,368,100.00	81,949,250.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	1,000,000.00	11,000,000.00
210604	Урсгал засвар	1,000,000.00	11,000,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	700,000.00	1,120,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	700,000.00	1,120,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	18,134,900.00	24,822,900.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	12,884,900.00	20,722,300.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	5,250,000.00	4,100,600.00
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)**	**30,708,791.81**	**124,397,426.88**
7	**САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ**	-	-
8	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)**	30,708,791.81	124,397,426.88
9	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**		30,708,791.81
10	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**	30,708,791.81	155,106,218.69

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	**2021 оны 12-р сарын 31-ээр үлдэгдэл**	317,794,490.00	330,131,759.34	(187,966,452.14)	459,959,797.20
C03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**317,794,490.00**	**330,131,759.34**	**(187,966,452.14)**	459,959,797.20
C08	**2022 оны 12-р сарын 31-ээр үлдэгдэл**	**317,794,490.00**	**330,131,759.34**	**(187,966,452.14)**	459,959,797.20
D01	**2023 оны 1-р сарын 1-ээр үлдэгдэл**	**317,794,490.00**	**330,131,759.34**	**(187,966,452.14)**	459,959,797.20
D03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**317,794,490.00**	**330,131,759.34**	**(187,966,452.14)**	459,959,797.20
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт		-	6,216,903.88	6,216,903.88
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт		(6,216,903.88)		(6,216,903.88)
D08	Тайлант үеийн үр дүн			120,621,408.36	120,621,408.36
D09	**2023 оны 12-р сарын 31-ээр үлдэгдэл**	**317,794,490.00**	**323,914,855.46**	**(61,128,139.90)**	580,581,205.56

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү дүн	Хувь
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл					
71801 - СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОВСРОЛ					
80111 - ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ТОГТМОЛ ЗАРДАЛ					
1220	Тусламжийн орлого	99,011,621.8	99,011,621.8		100.0
122005	Төсвөөс санхүүжих	99,011,621.8	99,011,621.8		100.0
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	88,011,621.8	88,011,621.8		100.0
210301	Гэрэл, цахилгаан	8,733,384.2	8,733,384.2		100.0
210302	Түлш, халаалт	74,478,237.7	74,478,237.7		100.0
210303	Цэвэр, бохир ус	4,800,000.0	4,800,000.0		100.0
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	11,000,000.0	11,000,000.0		100.0
210604	Урсгал засвар	11,000,000.0	11,000,000.0		100.0
81605 - ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ					
1220	Тусламжийн орлого	2,050,300.0	2,050,300.0		100.0
122005	Төсвөөс санхүүжих	2,050,300.0	2,050,300.0		100.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,050,300.0	2,043,000.0	7,300.0	99.6
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,050,300.0	2,043,000.0	7,300.0	99.6
81807 - ЦЭЦЭРЛЭГИЙН ХҮҮХДИЙН ХООЛ					
1220	Тусламжийн орлого	83,094,200.0	83,094,200.0		100.0
122005	Төсвөөс санхүүжих	83,094,200.0	83,094,200.0		100.0
2105	Нормативт зардал	83,094,200.0	80,695,600.0	2,398,600.0	97.1
210502	Хоол, хүнс	83,094,200.0	80,695,600.0	2,398,600.0	97.1
81816 - ЗӨВ МОНГОЛ ХҮҮХЭД ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨР					
1220	Тусламжийн орлого	4,515,100.0	4,515,100.0		100.0
122005	Төсвөөс санхүүжих	4,515,100.0	4,515,100.0		100.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	4,515,100.0	4,515,100.0		100.0
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	4,515,100.0	4,515,100.0		100.0

81823 - БОЛОВСРОЛЫН БАЙГУУЛЛАГЫН БАГШ АЖИЛЧДЫН МЭРГЭЖИЛ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ					
1220	Тусламжийн орлого	2,050,300.0	2,050,300.0		100.0
122005	Төсвөөс санхүүжих	2,050,300.0	2,050,300.0		100.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,050,300.0	2,050,300.0		100.0
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,050,300.0	2,050,300.0		100.0
81832 - НҮҮДЛИЙН БҮЛЭГТ ХАМРУУЛАХ					
1220	Тусламжийн орлого	8,949,400.0	8,949,400.0		100.0
122005	Төсвөөс санхүүжих	8,949,400.0	8,949,400.0		100.0
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	5,434,200.0		5,434,200.0	
210101	Үндсэн цалин	4,291,700.0		4,291,700.0	
210102	Нэмэгдэл	1,142,500.0		1,142,500.0	
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	679,300.0		679,300.0	
210201	Тэтгэврийн даатгал	461,900.0		461,900.0	
210202	Тэтгэмжийн даатгал	54,300.0		54,300.0	
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	43,500.0		43,500.0	
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	10,900.0		10,900.0	
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	108,700.0		108,700.0	
2105	Нормативт зардал	1,299,400.0	1,253,650.0	45,750.0	96.5
210502	Хоол, хүнс	1,299,400.0	1,253,650.0	45,750.0	96.5
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,536,500.0	1,536,500.0		100.0
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,536,500.0	1,536,500.0		100.0
81834 - БОЛОВСРОЛЫН СТАНДАРТ, СУРГАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ, ХӨТӨЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ					
0100	Мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	24,588,721.4		24,588,721.4	
10001	Төрийн сан дах МХ-ийн С1	24,588,721.4		24,588,721.4	
1220	Тусламжийн орлого	427,963,378.6	427,963,100.0	278.6	100.0
122005	Төсвөөс санхүүжих	427,963,378.6	427,963,100.0	278.6	100.0
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	388,240,000.0	308,944,507.9	79,295,492.1	79.6
210101	Үндсэн цалин	271,530,900.0	238,893,156.3	32,637,743.7	88.0
210102	Нэмэгдэл	112,592,100.0	60,966,151.0	51,625,949.0	54.2
210104	Урамшуулал	4,117,000.0	9,085,200.6	(4,968,200.6)	220.7
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	48,266,900.0	39,559,723.2	8,707,176.8	82.0
210201	Тэтгэврийн даатгал	32,821,600.0	27,891,716.6	4,929,883.4	85.0
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,861,400.0	3,162,272.8	699,127.2	81.9
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,089,100.0	2,516,618.2	572,481.8	81.5
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	772,200.0	534,945.3	237,254.7	69.3
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,722,600.0	5,454,170.3	2,268,429.7	70.6
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,366,900.0	1,120,000.0	246,900.0	81.9
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,366,900.0	1,120,000.0	246,900.0	81.9
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	14,678,000.0	14,678,000.0		100.0
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	10,577,400.0	10,577,400.0		100.0
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	4,100,600.0	4,100,600.0		100.0
81835 - СУРГАЛТЫН ХЭВИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААГ ХАНГАХ					
100	Мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	6,120,070.4		6,120,070.4	
10001	Төрийн сан дах МХ-ийн С1	6,120,070.4		6,120,070.4	
1220	Тусламжийн орлого	160,773,400.0	160,773,400.0		100.0
122005	Төсвөөс санхүүжих	160,773,400.0	160,773,400.0		100.0
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	148,852,600.0	95,520,146.6	53,332,453.4	64.2
210101	Үндсэн цалин	83,921,500.0	76,282,655.3	7,638,844.7	90.9
210102	Нэмэгдэл	54,124,700.0	8,437,245.3	45,687,454.7	15.6
210104	Урамшуулал	10,806,400.0	10,800,246.0	6,154.0	99.9
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	18,040,900.0	13,081,845.5	4,959,054.5	72.5
210201	Тэтгэврийн даатгал	12,267,600.0	9,043,463.9	3,224,136.1	73.7
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,443,000.0	1,034,343.9	408,656.1	71.7
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,154,700.0	801,075.2	353,624.8	69.4
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	288,900.0	200,268.7	88,631.3	69.3
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	2,886,700.0	2,002,693.9	884,006.2	69.4

71802 - ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛ					
81816 - ЗӨВ МОНГОЛ ХҮҮХЭД ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨР					
1220	Тусламжийн орлого	4,515,100.0		4,515,100.0	
122005	Төсвөөс санхүүжих	4,515,100.0		4,515,100.0	
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	4,515,100.0		4,515,100.0	
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	4,515,100.0		4,515,100.0	
81823 - БОЛОВСРОЛЫН БАЙГУУЛЛАГЫН БАГШ АЖИЛЧДЫН МЭРГЭЖИЛ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ					
1220	Тусламжийн орлого	2,050,300.0		2,050,300.0	
122005	Төсвөөс санхүүжих	2,050,300.0		2,050,300.0	
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,050,300.0		2,050,300.0	
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,050,300.0		2,050,300.0	
БУСАД ЭХ ҮҮСВЭР					
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл			30,708,791.8	30,708,791.8	
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл			155,106,218.7	155,106,218.7	

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 4,476.3 мянган төгрөгийн зөрчил[1] илэрснээс, 93.1 мянган төгрөгийн 1 төлбөр акт, 4,383.2 мянган төгрөгийн 3 зөвлөмж өгсөн.

3.1 Төлбөрийн акт

Хоол хүнсний материалд хяналт хийхэд багшийн журнал болон нярвын өдөрлөгийн тооцоолол хоорондоо зөрүүтэй 37 хүүхэд илүү бүртгэгдэж 93.0 мянган төгрөгийн хоолны зардлыг илүү тооцон зарцуулсан.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 5.1.2-т “*Төсвийн иж бүрэн, үнэн зөв байдлыг хангасан байх*”, 5.1.5-д “*Хариуцлагатай байх*” гэсэн заалтуудыг зөрчсөн нь нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

3.2 Албан шаардлага

Тайлант онд албан шаардлага өгөөгүй болно.

3.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дараалаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

<u>1. Цалин хөлсийн данстай холбоотой асуудал</u>

<u>Илрүүлэлт</u>: Тайлангийн хугацаанд ажил олгогчийн нийгмийн даатгалын шимтгэлийн зардлаас 173.3 мянган төгрөгийг цалин хөлсний зардалд гүйлгэн зарцуулсан.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 22.6.7-д “*Төсвийн шууд захирагч нь батлагдсан төсвийг энэ хуулийн 22.2.3-22.2.6-д заасан ангиллаар бүртгэж, тайлагнах*”, *Монгол Улсын Сангийн Сайдын 2021 оны 190 дүгээр тогтоолыг* зөрчсөн нь нийцсэн ба зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

<u>Шийдвэрлэлт:</u> Цаашид цалин хөлсийг тооцохдоо холбогдох хууль тогтоомжийг баримтлан, батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах зөвлөмж өгөх.

<u>2. Зардлын данстай холбоотой асуудал</u>

[1] Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

<u>*Илрүүлэлт:*</u> Нүүдлийн гэр цэцэрлэгт ажилласан ажилтны цалин хөлсийг олгохдоо үндсэн үйл ажиллагааны цалингийн зардлаас 3,285.4 мянган төгрөгийг, нүүдлийн гэр цэцэрлэгийн ажил олгогчоос төлөх нийгмийн даатгалын шимтгэлийн зардлаас үндсэн үйл ажиллагааны нийгмийн даатгалын шимтгэлийн зардалд 842.9 мянган төгрөгийг тус тус гүйлгэн зарцуулсан.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 41.2.2-д "*Батлагдсан төсвийн хүрээнд зардал гаргах*", 41.2.3-т "*Төсвийн гүйцэтгэлийг хууль тогтоомжийн дагуу хэрэгжүүлж, тайлагнах*", 42.3.1-д "*Төсвийн захирагч нь төсөвт зохицуулалт хийх саналаа харьяалагдах төсвийн төвлөрүүлэн захирагчид, төсвийн төвлөрүүлэн захирагчид харьяалагддаггүй бол төсвийн ерөнхийлөн захирагчид хүргүүлэх*" гэсэн заалтуудыг зөрчсөн нь нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

<u>*Шийдвэрлэлт:*</u> Нүүдлийн гэр цэцэрлэгийн зардлыг төсөвт багтаан зарцуулах зөвлөмж хүргүүлэв.

<u>3. Цалин хөлстэй холбоотой асуудал</u>

<u>*Илрүүлэлт:*</u> Ажил хавсран гүйцэтгэж буй 2 ажилтны цалинг тооцохдоо хавсран ажиллаж буй албан тушаалын цалингаар бус өөрийн үндсэн ажлын цалингаар тооцон 19.9 мянган төгрөг илүү, 61.6 мянган төгрөгийн нэмэгдэл илүү бодож олгосон нь Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 56.1-д "*Ажил олгогч нь ажилтантай тохиролцсоноор ажил хослон гүйцэтгүүлэх, эзгүй байгаа ажилтны үүргийг түр орлон гүйцэтгүүлэх, ажлын ачааллыг нэмэгдүүлэх хэлбэрээр ажиллуулж болно*", 56.2-д "*Энэ хуулийн 56.1-д заасны дагуу ажиллах ажилтанд гүйцэтгэх ажил үүрэгт нь тохирох цалин хөлсийг нэмж олгоно*" гэсэн заалтыг зөрчсөн нь нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2024 оны 06 дугаар сарын 20 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Хүүхдийн хоолны зардлыг илүү зарцуулсан	1	93.0	1	93.0	-	-	-	-	-	-	-	-
НДШ-ээс цалин хөлсний зардалд гүйлгэн зарцуулсан	1	173.3					1	173.3				
Нүүдлийн гэр цэцэрлэгт ажилласан ажилтны цалин хөлс, НДШ-ийг үндсэн үйл ажиллагааны зардлаас санхүүжүүлсэн	1	4,128.4					1	4,128.4				

Хавсран ажиллаж буй албан тушаалын цалингаар бус өөрийн үндсэн ажлын цалингаар тооцож олгосон	1	81.5					1	81.5				
Дүн	4	4,478.9	1	93.0			3	4,383.2				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
1 мэдээлэл хугацаа хоцроож мэдээлсэн	1						1	
Дүн	**1**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**1**	**-**
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Дүн								
Нийт дүн	**1**	**-**					**1**	**-**

5. Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр						
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй	Зөрчилгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс
А	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ	1	1			1			
2	Төсөл, хөтөлбөр								
3	ЗГТС								
4	ТТЗ								
5	ТЕЗ								
	НИЙТ	**1**	**1**			**1**			